

2.6. Адміністративна і дисциплінарна відповідальність за порушення правил дорожнього руху

1. Поняття і види адміністративних порушень.
2. Правопорушення та відповідальність

1. Поняття і види адміністративних порушень

Адміністративна відповідальність

Адміністративні проступки — дії, пов'язані з порушенням державного або громадського порядку, посяганнями на власність, право і свободу громадян, і які не тягнуть за собою кримінальної відповідальності. Адміністративна відповідальність настає за правопорушення, у тому числі за порушення Правил дорожнього руху, що не становлять значної суспільної небезпеки та не тягнуть за собою тяжких наслідків, і ґрунтується на Кодексі України про адміністративні правопорушення.

Кодексом передбачено такі види адміністративних стягнень за порушення Правил дорожнього руху:

- штраф;
- позбавлення права керування транспортними засобами;
- оплатне вилучення транспортного засобу.

Заходи адміністративного впливу до порушників найбільш поширені. Вони застосовуються відповідно до Кодексу України про адміністративні правопорушення за вчинення адміністративних правопорушень, пов'язаних з дорожнім рухом у межах санкцій, передбачених Кодексом за їх вчинення.

Санкції за порушення правил дорожнього руху накладаються органами внутрішніх справ (у тому числі працівники підрозділів МВС, що забезпечують безпеку дорожнього руху), а у разі, якщо передбачено оплатне вилучення ТЗ, громадські роботи, позбавлення прав керування ТЗ, адміністративний арешт, санкції накладаються судом.

Кримінальна відповідальність

Кримінальні злочини — це дії, відповідальність за які передбачена кримінальним законодавством.

Якщо порушення Правил дорожнього руху призвели до вчинення дорожньо-транспортної пригоди, при якому загинули або були травмовані люди, або вчинено інші злочини на дорозі, особи, винні в цьому, притягаються до відповідальності згідно Кримінального кодексу.

Цивільно-правова відповідальність

Цивільне законодавство передбачає, що з особи, дії якої призвели до вчинення дорожньо-транспортної пригоди, залежно від характеру і обставин порушення, може бути стягнута повна або часткова сума завданої матеріальної та моральної шкоди (глава 82 ЦК України).

Транспортний засіб належить до джерела підвищеної небезпеки, тому власник (водій) транспортного засобу може нести матеріальну відповідальність за заподіяну шкоду цим транспортним засобом (ст. 1187 ЦК).

2. Правопорушення та відповідальність

Адміністративна відповідальність

Правопорушення	Санкція	Відповідальна особа	Стаття КУпАП
Випуск в експлуатацію ТЗ та інших пересувних засобів з перевищенням нормативів вмісту забруднювальних речовин у відпрацьованих газах	<u>Штраф</u> 1360—1700 грн.	посадові особи, <u>суб'єкти підприємницької діяльності</u>	80
Експлуатація автотранспортних та інших пересувних засобів зі вказаними вище недоліками	<u>Штраф</u> 510—850 грн.	громадяни	81
Грубе порушення механізаторами правил технічної експлуатації <u>с/г</u> машин і техніки безпеки	<u>штраф</u> 102—340 грн. або <u>позбавлення права керування цими машинами</u> до 1 місяця	механізатори	108
Керування транспортним засобом, який має такі несправності, експлуатація ТЗ за яких заборонена; керування ТЗ, який підлягає <u>технічному контролю</u> , але своєчасно його не пройшов	<u>штраф</u> 340—425 грн.	водій	ч.1, ч.3 ст. 121
Вказані дії у ч.1, які стосуються ТЗ, який використовується для надання послуг з перевезення пасажирів, а також ТЗ, технічний стан якого не відповідає вимогам відповідних правил і стандартів	<u>штраф</u> 680—850 грн.	водій	ч.2 ст. 121
Повторне протягом року правопорушення, вказане у ч.1—3 ст. 121	<u>позбавлення права керування ТЗ</u> 3—6 місяців або <u>адміністративний арешт</u> 5—10 діб	водій	ч.4 ст. 121
Порушення правил користування ременями безпеки або мотошоломами	штраф 51—85 грн.	водій	ч.4 ст. 121
Керування ТЗ з порушенням правил реєстрації, без номерного знака	штраф 170—255 грн.	водій	ч.6 ст. 121
Повторне протягом року правопорушення, вказане у ч.6 ст. 121	штраф 255—510 грн. або <u>громадські роботи</u> 30—40 годин з оплатним вилученням ТЗ чи без такого	водій	ч.7 ст. 121
Експлуатація ТЗ, ідентифікаційні номери яких не відповідають записам у реєстраційних документах	штраф 255—340 грн.	водій	ст. 121 ¹
Перевезення водієм маршрутного таксі кількість пасажирів більшу, ніж дозволено технічними характеристиками, або більшу за кількість місць для сидіння	штраф 170—255 грн.	водій маршрутного таксі	ч.1 ст. 121 ²
Порушення правил зупинки маршрутних таксі	штраф 255—340 грн.	водій маршрутного таксі	ч.2 ст. 121 ²
Перевезення пасажирів на автобусному маршруті понад 500 км одним водієм	штраф 170—255 грн.	водій автобуса	ч.3 ст. 121 ²
Порушення Правил дорожнього руху: перевищення обмежень швидкості руху понад 20 км/год, порушення вимог дорожніх знаків та розмітки, правил перевезень вантажів, буксирування, зупинки і стоянки	штраф 255—340 грн.	водій	ч.1 ст. 122

Правопорушення	Санкція	Відповідальна особа	Стаття КУпАП
(якщо це не створило перешкоди дорожньому руху або загрозу безпеці руху), проїзду пішохідних переходів, ненадання переваги в русі пішоходам на нерегульованих пішохідних переходах, порушення заборони рухатися тротуарами чи пішохідними доріжками			
Порушення Правил дорожнього руху: правил проїзду перехресть, зупинок ТЗ загального користування, проїзд на заборонний сигнал світлофору або жест регулювальника, ненадання переваги в русі маршрутним транспортним засобам, порушення правил обгону і зустрічного роз'їзду, безпечного інтервалу та дистанції, розташування ТЗ на проїзній частині, порушення правил руху <u>автомагістралями</u> , користування освітлювальними приладами або спец. сигналами при початку або зміні напрямку руху, використання, переобладнання цих приладів з порушенням вимог стандартів, користування водієм ТЗ засобами зв'язку, який не налаштовано для використання без допомоги рук, порушення правил навчальної їзди	штраф 425—510 грн.	водій	ч.2 ст. 122
Порушення Правил дорожнього руху: перевищення обмежень швидкості понад 50 км/год, ненадання переваги в русі ТЗ аварійно-рятувальних служб, швидкої медичної допомоги, поліції, пожежної охорони, порушення правил зупинки, стоянки, що спричинило перешкоду дорожньому руху або загрозу безпеці руху	штраф 510—680 грн.	водій	ч.3 ст. 122
Зазначені у ч.1—3 ст. 122 порушення, які призвели до створення аварійної обстановки (змусили інших учасників дорожнього руху різко змінити швидкість, напрямок руху тощо), що підтверджено фактичними даними	штраф 680—850 грн. або <u>позбавлення права керування ТЗ</u> від шести місяців до 1 року	водій	ч.4 ст. 122
Невиконання вимог про зупинку	Штраф 153—187 грн. або позбавлення права керування ТЗ від трьох до шести місяців	водій	ст. 122 ²
Залишення місця ДТП	штраф 255—306 грн. або громадські роботи 30—40 годин, або адмін. арешт від 10 до 15 діб	водій	ст. 122 ⁴
Порушення правил встановлення і використання спеціальних сигнальних пристроїв	штраф 42 500—51 000 грн. з конфіскацією цих пристроїв	водій	ст. 122 ⁵
В'їзд на залізничний переїзд особою, яка керує ТЗ, у випадках, коли рух через переїзд заборонений	штраф 850—1190 грн. або позбавлення права керування ТЗ від шести місяців до 1 року, або адмін. арешт від 7 до 10 діб з <u>оплатним вилученням ТЗ</u> (у його власника) чи без такого	особа, визнана винною	ч.2 ст. 123

Правопорушення	Санкція	Відповідальна особа	Стаття КУпАП
Порушення, передбачене ч.2 ст. 123, вчинене водієм ТЗ під час надання послуг з перевезення пасажирів або небезпечних вантажів	позбавлення права керування ТЗ від одного до трьох років або адмін. арешт від 10 до 15 діб з оплатним вилученням ТЗ чи без такого	особа, визнана винною	ч.3 ст. 123
Інші порушення правил руху через залізничні переїзди	штраф 340—425 грн.	водій	ч.1 ст. 123
Порушення правил дорожнього руху, яке призвело до пошкодження ТЗ, вантажів, дорожніх споруд чи іншого майна	штраф 340—425 грн. або позбавлення права керування ТЗ від шести місяців до 1 року	водій	ст. 124
Ненадання ТЗ працівникам міліції або медичним працівникам, військових ТЗ — посадовим особам <u>Військової служби правопорядку</u>	штраф 68—136 грн.	водій	ст. 124 ¹
Керування ТЗ особою, яка не має або не пред'явила для перевірки посвідчення водія, реєстраційного документа та ліцензійної картки (за необхідності), поліса обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності	штраф 425—850 грн.	правопорушник	ч.1 ст. 126
Керування ТЗ особою, яка не має права керування ТЗ, передача керування ТЗ особі, яка не має такого права	штраф 510—595 грн.	правопорушник	ч.2 ст. 126
Керування ТЗ особою, яка позбавлена права керування ТЗ	штраф 510—850 грн.	водій	ч.3 ст. 126
Порушення ПДР пішоходами (непокоря сигналам регулювання, перехід у невстановлених місцях тощо)	штраф 51—85 грн.	пішохід	ч.1 ст. 127
Порушення ПДР особами, які керують велосипедами, гужовим транспортом, і погоничами тварин	штраф 85—136 грн.	водії вказаних ТЗ	ч.2 ст. 127
Вказані у ч.1, 2 ст. 127 порушення, вчинені особами у стані сп'яніння	штраф 136—170 грн.	водії вказаних ТЗ/пішоходи	ч.3 ст.127
Вказані у ч.1, 2 ст. 127 порушення, що призвели до створення аварійної обстановки	штраф 170—255 грн.	ті самі особи	ч.4 ст. 127
Порушення порядку видачі документа про технічну справність транспортного засобу та порядку видачі спеціального знака державного зразка про укладення договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів	сумарно штраф 1360—2040 грн.	посадові особи	ч.1, ч.2, ч.3 ст. 127 ¹
Випуск на лінію ТЗ, технічний стан яких не відповідає встановленим вимогам або без необхідних документів, направлення в рейс одного водія на маршрут протяжністю понад 500 км	штраф 680—850 грн.	посадові особи, підприємці	ч.1 ст. 128
Вказане у ч.1 ст. 128 діяння, вчинене повторно протягом року	штраф 850—1360 грн.	посадові особи, СГД	ч.2 ст. 128

Правопорушення	Санкція	Відповідальна особа	Стаття КУпАП
Порушення або невиконання правил, норм та стандартів, що стосуються забезпечення безпеки дорожнього руху	штраф 1700—2040 грн.	відповідальні особи посадові особи СГД	ч.1 ст. 128 ¹
Вказані у ч.1 ст. 128 дії, що призвели до пошкодження ТЗ, автомобільних доріг, вулиць або іншого майна	штраф 2550—3060 грн.	особи, відповідальні за будівництво, ремонт чи утримання доріг; посадові особи, відповідальні за технічний стан, обладнання чи експлуатацію ТЗ; СГД	ч.2 ст. 128 ²
Допуск до керування ТЗ водіїв, які перебувають у стані сп'яніння, у хворобливому стані, під впливом лікарських засобів, які знижують увагу та швидкість реакції, або таких, що не пройшли у встановлений строк медичного огляду	штраф 425—850 грн.	посадові особи, СГД	ч.1. ст. 129
Допуск до керування ТЗ водіїв, які не мають права керування ТЗ	штраф 340—680 грн.	посадові особи, СГД	ч.2 ст. 129
Допуск до керування річковим або маломірним судном осіб, які перебувають у стані сп'яніння, або під впливом лікарських засобів, які знижують увагу та швидкість реакції,	штраф 1020—1275 грн.	посадові особи	ч.3 ст. 129
Керування ТЗ особами, які перебувають у стані сп'яніння або під впливом лікарських засобів, які знижують увагу та швидкість реакції, а так само відмова особи пройти огляд на стан сп'яніння чи наявність зазначених лікарських засобів	штраф 10200—40800 грн. або позбавлення права керування ТЗ від 1 до 2 років або громадські роботи від 40 до 50 годин, або адміністративний арешт 7—10 діб (щодо осіб, яким передали керування ТЗ, — те саме, але без позбавлення права керування ТЗ)	водій, інші особи	ч.1 ст. 130
Повторне протягом року правопорушення, визначене в ч.1 ст. 130	позбавлення права керування ТЗ від двох до трьох років з <u>оплатним вилученням ТЗ</u> чи без такого або громадські роботи від 50 до 60 годин, або адмін. арешт 10—15 діб (щодо осіб, яким передали керування ТЗ, — те саме, але без позбавлення права керування ТЗ)	водій, інші особи	ч.2 ст. 130
Діяння, визначене в ч.1 ст. 130, вчинене особою, яка двічі протягом року притягалася до адміністративної відповідальності за ч.1 ст. 130	позбавлення права керування ТЗ до десяти років (щодо осіб, яким передали керування ТЗ, — <u>оплатне вилучення ТЗ</u>)	водій, інші особи	ч.3 ст. 130
Вживання водієм ТЗ алкоголю, наркотиків, лікарських засобів, зроблених на їх основі, після ДТП або після зупинки працівником міліції, до проходження огляду на стан сп'яніння	позбавлення права керування ТЗ від двох до трьох років або адмін. арешт 10—15 діб	водій	ч.4 ст. 130

Правопорушення	Санкція	Відповідальна особа	Стаття КУпАП
Керування річковими або маломірними суднами в стані сп'яніння або під впливом лікарських засобів, які знижують увагу і швидкість реакції, передача керування судном такій особі, відмова від проходження огляду на стан сп'яніння	штраф 2550—3400 грн. або позбавлення права керування всіма видами плавучих засобів від одного до трьох років, або громадські роботи 40—60 годин, або адмін. арешт 10—15 діб	водій судна	ч.5 ст. 130
Дії, передбачені ч.5 ст. 130, вчинені особою, яка не має права керування суднами	штраф 2550—3400 грн. або адмін. арешт 10—15 діб	правопорушник	ч.6 ст. 130
Порушення правил дорожнього перевезення небезпечних вантажів та правил проїзду великогабаритних і великовагових транспортних засобів автомобільними дорогами, вулицями та залізничними переїздами	штраф 510—680 грн. (водії) штраф 680—850 грн. (посадовці, СГД)	водії, посадові особи, СГД	ст. 132 ¹
Повернення прав водіям, які вперше отримали водійське посвідчення і були позбавлені права на керування	Повернення посвідчення водія особам, які отримали його вперше та позбавлені права на керування транспортними засобами, не здійснюється ^[2]	водій	Постанова № 250 від 4 квітня 2018 ^[3]
Решта порушень правил дорожнього руху	<u>Поперелження</u>	водій	ст. 125

Кримінальна відповідальність

Злочин	Санкція	Відповідальна особа	Стаття КК
<u>Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами, що спричинило середньої тяжкості тілесне ушкодження</u>	<u>штраф</u> 3400—8500 грн. або <u>виправні роботи</u> до двох років, або <u>арешт</u> до шести місяців, або <u>обмеження волі</u> до трьох років з позбавленням права керування ТЗ до трьох років або без такого	водій	ч.1 ст. 286
<u>Діяння, визначене в ч.1 ст. 286, що призвело до заподіяння тяжкого тілесного ушкодження або смерті потерпілого</u>	<u>позбавлення волі</u> від трьох до восьми років з позбавленням права керування ТЗ до трьох років або без такого	водій	ч.2 ст. 286
<u>Діяння, визначене в ч.1 ст. 286, що призвело до загибелі кількох осіб</u>	<u>позбавлення волі</u> від п'яти до десяти років з позбавленням права керування ТЗ до трьох років	водій	ч.3 ст. 286
Випуск в експлуатацію технічно несправних ТЗ або інше порушення їх експлуатації, допуск до керування ТЗ особою, яка не має права керування ТЗ, перебуває в стані сп'яніння, якщо ці дії спричинили потерпілому травми середньої тяжкості чи тяжке тілесне ушкодження або його смерть	штраф 3400—8500 грн. або виправні роботи до двох років, або обмеження чи позбавлення волі до п'яти років з позбавленням права обіймати посади, пов'язані з відповідальністю за технічний стан або експлуатацію ТЗ, або без такого	відповідальний за технічний стан або експлуатацію ТЗ	ст. 287
Порушення правил, норм і стандартів, що стосуються убезпечення дорожнього руху, якщо це спричинило середньої тяжкості, тяжке тілесне ушкодження або смерть	штраф 3400—8500 грн. або виправні роботи до двох років, або обмеження чи позбавлення волі до п'яти років	відповідальний за стан доріг та інших автодорожніх споруд; особа, яка виконує роботи по забезпеченню належного стану доріг та	ст. 288

Злочин	Санкція	Відповідальна особа	Стаття КК
		інших автодорожніх споруд	
Незаконне заволодіння транспортним засобом	штраф 17 000—20 400 грн. або обмеження чи позбавлення волі 3—5 роки	особа, визнана винною	ч.1 ст. 289
Дії, визначені в ч.1 ст. 289, вчинені повторно або за попередньою змовою групою осіб, або поєднані з насильством, яке не є небезпечним для життя чи здоров'я потерпілого, або з погрозою застосування такого насильства, або поєднані з проникненням у приміщення чи інше сховище, або якщо вони завдали значної матеріальної шкоди	позбавлення волі 5—8 років з конфіскацією майна чи без такої	особа, визнана винною	ч.2 ст. 289
Дії, визначені в ч.1 або ч.2 ст. 289, вчинені організованою групою або поєднані з насильством, небезпечним для життя чи здоров'я потерпілого, або з погрозою застосування такого насильства, або якщо вони завдали великої матеріальної шкоди	позбавлення волі 7—12 років з конфіскацією майна чи без такої	особа, визнана винною	ч.3 ст. 289
Знищення, підробка або заміна номерів вузлів та агрегатів транспортного засобу	штраф 2550—4250 грн. або виправні роботи до двох років, або обмеження волі до трьох років	особа, визнана винною	ст. 290
Порушення чинних на транспорті правил, якщо це спричинило загибель людей або інші тяжкі наслідки	штраф 3400—8500 грн. або виправні роботи до двох років, або обмеження чи позбавлення волі до п'яти років	особа, визнана винною	ст. 291